

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έγκριση του περιεχομένου σχεδίου κανονισμού της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης.

(2022/C 120/02)

Η Επιτροπή ενέκρινε το περιεχόμενο σχεδίου κανονισμού της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης, την 1η Μαρτίου 2022.

Το σχέδιο κανονισμού της Επιτροπής επισυνάπτεται ως παράρτημα στην παρούσα ανακοίνωση.

Το σχέδιο κανονισμού της Επιτροπής έχει τεθεί σε δημόσια διαβούλευση στη διεύθυνση:

<http://ec.europa.eu/competition/consultations/open.html>.

—

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της ...

για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Συνθήκη»),

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2821/71 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1971, περί εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών ⁽¹⁾,

Μετά από δημοσίευση σχεδίου του παρόντος κανονισμού,

Αφού ζήτησε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2821/71 εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εκδίδει κανονισμούς σχετικούς με την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης * σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης και αφορούν i) την έρευνα και ανάπτυξη προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών μέχρι το στάδιο της βιομηχανικής εφαρμογής και ii) την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, περιλαμβανομένων των διατάξεων περί δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.
- (2) Το άρθρο 179 παράγραφος 2 της Συνθήκης καλεί την Ένωση να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, στην ενασχόλησή τους με την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη υψηλής ποιότητας και να ενισχύει τις προσπάθειες που καταβάλλουν για τη μεταξύ τους συνεργασία.
- (3) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1217/2010 της Επιτροπής ⁽²⁾ καθορίζει κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης τις οποίες η Επιτροπή θεωρούσε ότι πληρούν κατά κανόνα τις προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Με βάση τη συνολικά θετική πείρα από την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού, η ισχύς του οποίου λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2022, και λαμβανομένων υπόψη των πορισμάτων της διαδικασίας επανεξέτασης, κρίνεται σκόπιμο να εκδοθεί νέος κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία.
- (4) Ο παρών κανονισμός έχει ως στόχο να διευκολύνει την έρευνα και την ανάπτυξη και παράλληλα να προστατεύει αποτελεσματικά τον ανταγωνισμό. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει επίσης να πληροί την απαίτηση παροχής επαρκούς ασφάλειας δικαίου στις επιχειρήσεις. Κατά την προσπάθεια επίτευξης των στόχων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη απλούστευσης της διοικητικής εποπτείας και του νομοθετικού πλαισίου στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.
- (5) Όταν η ισχύς των μερών στην αγορά δεν υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο επίπεδο, μπορεί κατά κανόνα να θεωρηθεί ως δεδομένο, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης, ότι οι θετικές συνέπειες των συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης υπερτερούν των τυχόν αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό.

⁽¹⁾ ΕΕ L 285 της 29.12.1971, σ. 46.

^(*) Από 1ης Δεκεμβρίου 2009, το άρθρο 81 της Συνθήκης ΕΚ (πρώην άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ) κατέστη άρθρο 101 της Συνθήκης. Οι διατάξεις αυτές είναι κατ' ουσίαν πανομοιότυπες. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι αναφορές στο άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ ή στο άρθρο 81 της Συνθήκης ΕΚ νοούνται, όπου χρειάζεται, ως αναφορές στο άρθρο 101 της Συνθήκης.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1217/2010 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης (ΕΕ 335 της 18.12.2010, σ. 36).

- (6) Για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης με έκδοση κανονισμού δεν είναι απαραίτητο να καθοριστούν οι συμφωνίες εκείνες που δύνανται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Κατά την μεμονωμένη αξιολόγηση των συμφωνιών σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφοροι παράγοντες, και ιδιαίτερα η διάρθρωση της σχετικής αγοράς.
- (7) Οι συμφωνίες για την από κοινού διεξαγωγή έρευνας ή την από κοινού ανάπτυξη των αποτελεσμάτων έρευνας, μέχρι το στάδιο της βιομηχανικής εφαρμογής αλλά μη συμπεριλαμβανομένου αυτού, κατά κανόνα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Εντούτοις, σε ορισμένες περιπτώσεις μια συμφωνία αυτής της μορφής ενδέχεται να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1, οπότε πρέπει να περιλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού. Τούτο ισχύει επί παραδείγματι όταν τα μέρη συμφωνούν να μην υλοποιήσουν άλλη έρευνα και ανάπτυξη, αποποιούμενα με τον τρόπο αυτόν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα έναντι των υπολοίπων μερών.
- (8) Το ευεργέτημα της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό πρέπει να περιοριστεί στις συμφωνίες για τις οποίες μπορεί να θεωρηθεί με επαρκή βαθμό βεβαιότητας ότι πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης.
- (9) Θεωρείται ότι οι καταναλωτές ωφελούνται σε γενικές γραμμές από την αύξηση του όγκου και της αποτελεσματικότητας της έρευνας και ανάπτυξης, μέσω i) της εισαγωγής νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών, ή ii) μέσω της ταχύτερης εμφάνισης στην αγορά των εν λόγω προϊόντων τεχνολογιών ή διαδικασιών, ή iii) μέσω της μείωσης των τιμών συνεπεία νέων ή βελτιωμένων τεχνολογιών ή διαδικασιών.
- (10) Η συνεργασία όσον αφορά την έρευνα και ανάπτυξη, από κοινού ή αμειβόμενη, και την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων είναι πολύ πιθανό να προωθήσει την τεχνική και οικονομική πρόοδο εάν τα μέρη συνεισφέρουν στη συνεργασία με δεξιότητες, περιουσιακά στοιχεία ή δραστηριότητες τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται.
- (11) Η από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως η παραγωγή, η διανομή προϊόντων ή η εφαρμογή τεχνολογιών, η εκχώρηση ή η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ή η κοινοποίηση της τεχνολογίας που απαιτείται για την εν λόγω παραγωγή ή την εν λόγω εφαρμογή, οι οποίες συμβάλλουν ουσιαστικά στην τεχνική ή οικονομική πρόοδο.
- (12) Προκειμένου να δικαιολογείται η απαλλαγή που θεσπίζει ο παρών κανονισμός, η από κοινού εκμετάλλευση πρέπει να αφορά προϊόντα, τεχνολογίες ή διαδικασίες για τα οποία είναι απαραίτητη η χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας και ανάπτυξης.
- (13) Επιπλέον, όλα τα μέρη θα πρέπει να συμφωνήσουν στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης να έχουν πλήρη πρόσβαση στα τελικά αποτελέσματα της από κοινού έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και στην τεχνολογία που ενδέχεται να προκύψουν, με σκοπό i) την περαιτέρω έρευνα και ανάπτυξη και ii) την εκμετάλλευση, αμέσως μόλις καταστούν διαθέσιμα τα τελικά αποτελέσματα. Η πρόσβαση στα αποτελέσματα γενικά δεν θα πρέπει να περιορίζεται σε ό,τι αφορά τη χρήση των αποτελεσμάτων για τους σκοπούς της περαιτέρω έρευνας και ανάπτυξης. Εντούτοις, στην περίπτωση που τα μέρη, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, περιορίζουν τα οικεία δικαιώματα εκμετάλλευσης, και ειδικότερα όταν ειδικεύονται στο πλαίσιο της εκμετάλλευσης, η πρόσβαση στα αποτελέσματα για λόγους εκμετάλλευσης ενδέχεται να περιορίζεται ανάλογα. Επίσης, όταν στις εργασίες έρευνας και ανάπτυξης μετέχουν i) πανεπιστημιακοί φορείς, ερευνητικά ιδρύματα ή ii) επιχειρήσεις, που παρέχουν υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης με τη μορφή εμπορικών υπηρεσιών χωρίς να δραστηριοποιούνται κατά κανόνα στην εκμετάλλευση αποτελεσμάτων, δύνανται να συμφωνήσουν ότι τα αποτελέσματα της έρευνας και ανάπτυξης θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τη διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας.
- (14) Ανάλογα με τις ικανότητες και τις εμπορικές ανάγκες τους, τα μέρη μπορούν να κάνουν άνισες συνεισφορές στη συνεργασία τους στον τομέα έρευνας και ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, για να αντανakλώνται και να αντισταθμίζονται οι διαφορές στην αξία ή τη φύση των συνεισφορών των μερών, κάθε συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης που διέπεται από τον παρόντα κανονισμό μπορεί να προβλέπει ότι το ένα μέρος αποζημιώνει κάποιο άλλο μέρος για την πρόσβαση που αποκτά στα αποτελέσματα για λόγους περαιτέρω έρευνας ή εκμετάλλευσης. Εντούτοις, η αποζημίωση δεν θα πρέπει να είναι τόσο υψηλή ώστε να εμποδίζεται εκ των πραγμάτων η πρόσβαση στα αποτελέσματα.
- (15) Όταν η συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης δεν προβλέπει από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, τα μέρη πρέπει να προβλέψουν στη συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης να παράσχουν αμοιβαία πρόσβαση στην προϋπάρχουσα τεχνολογία εκάστου μέρους, εφόσον η τεχνολογία αυτή είναι αναγκαία για τους σκοπούς της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων από τα άλλα μέρη. Οι αμοιβές που χρεώνονται (π.χ. τιμές για την άδεια εκμετάλλευσης) δεν πρέπει να είναι τόσο υψηλές ώστε εκ των πραγμάτων να εμποδίζουν την πρόσβαση των άλλων μερών στη συγκεκριμένη τεχνολογία.

- (16) Η απαλλαγή που καθιερώνεται βάσει του παρόντος κανονισμού πρέπει να περιορίζεται σε συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης οι οποίες δεν παρέχουν στις μετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εξαλείψουν τον ανταγωνισμό σε σημαντικό τμήμα της αγοράς των συγκεκριμένων προϊόντων, υπηρεσιών ή τεχνολογιών. Είναι απαραίτητο να προβλεφθεί ότι η παρούσα απαλλαγή κατά κατηγορία δεν καλύπτει τις συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών οι οποίοι, στην αγορά των προϊόντων ή τεχνολογιών που επιδέχονται βελτίωση, υποκατάσταση ή αντικατάσταση χάρη στα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας και ανάπτυξης, κατέχουν από κοινού μερίδιο το οποίο υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο όριο κατά τον χρόνο σύναψης της συμφωνίας.
- (17) Η απαλλαγή που καθιερώνεται βάσει του παρόντος κανονισμού πρέπει επίσης να περιορίζεται σε συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης οι οποίες δεν παρέχουν στις μετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εξαλείψουν τον ανταγωνισμό στον τομέα της καινοτομίας, περιλαμβανομένης της ανάπτυξης νέων προϊόντων ή τεχνολογιών. Είναι αναγκαίο να εξαιρεθούν οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης από την απαλλαγή κατά κατηγορία στις περιπτώσεις που θα παρέμεναν λιγότερες από τρεις ανταγωνιστικές προσπάθειες E&A επιπλέον των προσπαθειών των μερών της συμφωνίας E&A και συγκρίσιμες προς αυτές.
- (18) Ωστόσο, σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων ή μη εκπλήρωσης άλλων όρων του παρόντος κανονισμού δεν πρέπει να θεωρείται αυτομάτως ότι οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης είτε εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης είτε δεν πληρούν τους όρους του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να διενεργείται χωριστή αξιολόγηση της συμφωνίας έρευνας και ανάπτυξης δυνάμει του άρθρου 101 της Συνθήκης.
- (19) Προκειμένου να διασφαλιστεί η διατήρηση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού κατά την από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, πρέπει να προβλεφθεί ότι η απαλλαγή κατά κατηγορία παύει να ισχύει όταν το άθροισμα των μεριδίων που τα μέρη κατέχουν στην αγορά των προϊόντων ή τεχνολογιών που αποτελούν καρπό της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης υπερβαίνει συγκεκριμένο όριο. Η απαλλαγή πρέπει να εξακολουθεί να ισχύει, ανεξάρτητα από το ύψος των μεριδίων αγοράς των μερών, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μετά την έναρξη της από κοινού εκμετάλλευσης, ούτως ώστε να υπάρξει χρόνος για τη σταθεροποίηση των μεριδίων αγοράς των μερών, ιδίως μετά την εισαγωγή στην αγορά ενός εντελώς νέου προϊόντος, αλλά και για να διασφαλιστεί μια ελάχιστη χρονική περίοδος απόδοσης επί των σχετικών επενδύσεων.
- (20) Ο παρών κανονισμός δεν πρέπει να απαλλάσσει συμφωνίες οι οποίες περιέχουν περιορισμούς που δεν είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των θετικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν από συμφωνία έρευνας και ανάπτυξης. Καταρχήν, το ευεργέτημα της απαλλαγής που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό δεν θα πρέπει να ισχύει για ορισμένες συμφωνίες που προβλέπουν ορισμένους σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού, όπως οι περιορισμοί της ελευθερίας των μερών να υλοποιούν έρευνα και ανάπτυξη σε κάποιον τομέα που δεν σχετίζεται με την εκάστοτε συμφωνία, ο προκαθορισμός τιμών έναντι τρίτων μερών, οι περιορισμοί επί του όγκου παραγωγής ή πωλήσεων και οι περιορισμοί της ελευθερίας πραγματοποίησης παθητικών πωλήσεων όσον αφορά τα προϊόντα ή τις τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας σε πελάτες ή σε γεωγραφικές περιοχές που τελούν υπό την αποκλειστική εκμετάλλευση άλλων μερών, ανεξάρτητα από το μερίδιο αγοράς των μερών. Σ' αυτό το πλαίσιο, οι περιορισμοί του πεδίου χρήσης δεν αποτελούν ούτε περιορισμούς της παραγωγής ή των πωλήσεων, ούτε γεωγραφικούς περιορισμούς ή περιορισμούς πελατών.
- (21) Ο περιορισμός του μεριδίου αγοράς, η μη απαλλαγή ορισμένων συμφωνιών και οι όροι που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό εξασφαλίζουν κατά κανόνα ότι οι συμφωνίες στις οποίες εφαρμόζεται η απαλλαγή κατά κατηγορία δεν επιτρέπουν στα μέρη να εξαλείψουν τον ανταγωνισμό για σημαντικό μέρος των εν λόγω προϊόντων ή τεχνολογιών.
- (22) Δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να προκύψουν περιοριστικά αποτελέσματα αρνητικά για τον ανταγωνισμό στην περίπτωση που ένα μέρος χρηματοδοτεί πολλά σχέδια έρευνας και ανάπτυξης τα οποία εκτελούν ανταγωνιστές για τα ίδια προϊόντα ή τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο συμβάσεων, και ιδίως στην περίπτωση που το εν λόγω μέρος αποκτά αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων έναντι τρίτων μερών. Ως εκ τούτου, το ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού πρέπει να χορηγείται σε τέτοιες συμφωνίες αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης μόνον εφόσον το συνολικό μερίδιο της αγοράς όλων των μερών που ενέχονται στις συνδεδεμένες συμφωνίες, δηλαδή το χρηματοδοτούν μέρος και όλα τα μέρη που πραγματοποιούν έρευνα και ανάπτυξη, δεν υπερβαίνει το 25 %.
- (23) Το ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού μπορεί να ανακληθεί δυνάμει του άρθρου 29 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου ⁽³⁾.
- (24) Επειδή οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης έχουν συχνά μακροχρόνιο χαρακτήρα, ιδιαίτερα οσάκις η συνεργασία εκτείνεται και στην εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, η διάρκεια ισχύος του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να καθοριστεί σε 12 έτη,

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1).

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΤΙΤΛΟΣ I

ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
 - 1) ως «συμφωνία E&A» νοείται η συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών και αφορά τους όρους υπό τους οποίους τα εν λόγω μέρη πρόκειται να ασχοληθούν με:
 - α) από κοινού έρευνα και ανάπτυξη προϊόντων ή τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας, η οποία:
 - i) αποκλείει την από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης, ή
 - ii) περιλαμβάνει από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης· ή
 - β) αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη προϊόντων ή τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας, η οποία:
 - i) αποκλείει την από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης, ή
 - ii) περιλαμβάνει από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης· ή
 - γ) από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας και ανάπτυξης προϊόντων ή τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας που έχει πραγματοποιηθεί βάσει προγενέστερης συμφωνίας κατά το άρθρο 1 στοιχείο α) μεταξύ των ιδίων μερών· ή
 - δ) από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας και ανάπτυξης προϊόντων ή τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας που έχει διεξαχθεί από κοινού βάσει προγενέστερης συμφωνίας κατά το άρθρο 1 στοιχείο β) μεταξύ των ιδίων μερών·
 - 2) ως «συμφωνία» νοείται συμφωνία, απόφαση ένωσης επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική·
 - 3) ως «έρευνα και ανάπτυξη» (E&A) νοούνται δραστηριότητες απόκτησης τεχνογνωσίας επί, υφιστάμενων ή νέων, προϊόντων, τεχνολογιών ή διαδικασιών, η διεξαγωγή θεωρητικής ανάλυσης, συστηματικής μελέτης ή πειραμάτων, περιλαμβανομένης της πειραματικής παραγωγής, η τεχνική δοκιμή προϊόντων ή διαδικασιών, η δημιουργία των αναγκαίων εγκαταστάσεων και η κατοχύρωση των αποτελεσμάτων με δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας·
 - 4) ως «προϊόν» νοείται αγαθό ή υπηρεσία, περιλαμβανομένων τόσο των ενδιάμεσων αγαθών ή υπηρεσιών και των τελικών αγαθών ή υπηρεσιών·
 - 5) ως «τεχνολογία που αποτελεί αντικείμενο της συμφωνίας» νοείται κάθε τεχνολογία ή διαδικασία που αποτελεί καρπό της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης· Τούτο περιλαμβάνει τεχνολογίες ή διαδικασίες που αποκτώνται μέσω πόλου E&A, καθώς και νέες τεχνολογίες ή διαδικασίες·
 - 6) ως «προϊόν που αποτελεί αντικείμενο της συμφωνίας» νοείται κάθε προϊόν που αποτελεί καρπό της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης ή που παράγεται ή παρέχεται με εφαρμογή των τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας· Σε αυτά περιλαμβάνονται προϊόντα που λαμβάνονται μέσω πόλου E&A, καθώς και νέα προϊόντα·
 - 7) ως «νέο προϊόν ή νέα τεχνολογία» νοείται κάθε προϊόν, τεχνολογία ή διαδικασία που δεν υφίσταται ακόμη κατά τον χρόνο σύναψης της συμφωνίας E&A που εμπίπτει στην παράγραφο 1 στοιχείο α) ή β) και που, εάν εμφανιστεί στην αγορά, θα δημιουργήσει τη δική του νέα αγορά και δεν θα βελτιώσει, υποκαταστήσει ή αντικαταστήσει υφιστάμενο προϊόν, τεχνολογία ή διαδικασία·
 - 8) ως «πόλος E&A» νοούνται οι προσπάθειες E&A που κατευθύνονται κυρίως προς συγκεκριμένο σκοπό ή στόχο. Ο ειδικός σκοπός ή στόχος ενός πόλου E&A δεν μπορεί ακόμη να οριστεί ως προϊόν ή τεχνολογία ή περιλαμβάνει έναν σημαντικά ευρύτερο στόχο από τα προϊόντα ή τις τεχνολογίες σε μια συγκεκριμένη αγορά·
 - 9) ως «εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων» νοούνται η παραγωγή ή διανομή των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας ή η εφαρμογή των τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας ή η εκχώρηση ή η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ή η παροχή τεχνογνωσίας απαραίτητης για τη συγκεκριμένη παραγωγή ή εφαρμογή·

- 10) ως «δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας» νοούνται τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ιδίως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα εμπορικά σήματα· καθώς και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα·
- 11) ως «τεχνογνωσία» νοείται ένα σύνολο πρακτικών πληροφοριών που προκύπτουν από την πείρα και τις δοκιμές, οι οποίες είναι:
 - α) «απόρρητες», δηλαδή δεν είναι ευρέως γνωστά ή εύκολα προσβάσιμες·
 - β) «ουσιώδεις», δηλαδή σημαντικές και χρήσιμες για την παραγωγή προϊόντων ή την εφαρμογή τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας· και
 - γ) «προσδιορισμένες», που σημαίνει ότι περιγράφονται κατά τρόπο αρκούντως διεξοδικό ώστε να είναι δυνατό να διαπιστωθεί αν πληρούν τα κριτήρια του απορρήτου και του ουσιώδους·
- 12) ως «από κοινού», στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που διεξάγονται βάσει συμφωνίας E&A, νοούνται οι δραστηριότητες εφόσον οι σχετικές εργασίες:
 - α) εκτελούνται από κοινό κλιμάκιο, φορέα ή επιχείρηση·
 - β) ανατίθενται από κοινού σε κάποιον τρίτο· ή
 - γ) κατανέμονται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών βάσει ειδίκευσης στην έρευνα και ανάπτυξη ή ειδίκευσης στην εκμετάλλευση·
- 13) «ειδίκευση σε έρευνα και ανάπτυξη» σημαίνει ότι καθένα από τα μέρη συμμετέχει σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης που καλύπτονται από τη συμφωνία E&A και ότι η κατανομή των εργασιών έρευνας και ανάπτυξης μεταξύ των μερών κατά τρόπο που αυτά κρίνουν ως πλέον κατάλληλο· τούτο δεν συμπεριλαμβάνει την αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη·
- 14) «ειδίκευση στην εκμετάλλευση» σημαίνει ότι τα μέρη συμφωνούν μεταξύ τους να αναλάβουν χωριστά καθήκοντα όπως, για παράδειγμα, παραγωγή ή διανομή, ή επιβάλλουν αμοιβαία περιορισμούς όσον αφορά την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων, π.χ. σε σχέση με ορισμένα εδάφη, πελάτες ή πεδία χρήσης· τούτο περιλαμβάνει την περίπτωση κατά την οποία μόνο ένα μέρος παράγει και διανέμει τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας βάσει αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης που χορηγείται από τα άλλα μέρη·
- 15) ως «αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη» νοείται η έρευνα και ανάπτυξη όταν το ένα μέρος πραγματοποιεί τις δραστηριότητες και το άλλο μέρος χρηματοδοτεί αυτές τις δραστηριότητες·
- 16) ως «χρηματοδοτούν μέρος» νοείται το μέρος που χρηματοδοτεί αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη χωρίς να πραγματοποιεί το ίδιο κάποια από τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης·
- 17) ως «επιχείρηση που ανταγωνίζεται υφιστάμενο προϊόν και/ή τεχνολογία» νοείται ένας πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνιστής:
 - α) ως «πραγματικός ανταγωνιστής» νοείται επιχείρηση η οποία παρέχει υφιστάμενο προϊόν, τεχνολογία ή διαδικασία που δύναται να βελτιωθεί, να υποκατασταθεί ή να αντικατασταθεί από το προϊόν ή την τεχνολογία που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας στη σχετική γεωγραφική αγορά·
 - β) ως «δυνητικός ανταγωνιστής» νοείται επιχείρηση η οποία, αν δεν υπήρχε η συμφωνία E&A, κατά πάσα πιθανότητα θα αναλάμβανε, με ρεαλιστικό σχεδιασμό και όχι απλώς ως θεωρητικό ενδεχόμενο, εντός το πολύ τριών ετών, τις απαραίτητες συμπληρωματικές επενδύσεις ή άλλες απαραίτητες δαπάνες προκειμένου να προμηθεύσει προϊόν, τεχνολογία ή διαδικασία που δύναται να βελτιωθεί, να υποκατασταθεί ή να αντικατασταθεί από το προϊόν ή τεχνολογία που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας στη σχετική γεωγραφική αγορά·
- 18) ως «επιχείρηση που ανταγωνίζεται στην καινοτομία» νοείται η επιχείρηση η οποία δεν ανταγωνίζεται ένα υφιστάμενο προϊόν και/ή τεχνολογία και η οποία, ανεξάρτητα, συμμετέχει ή, ελλείψει της συμφωνίας E & A, θα ήταν σε θέση και θα ήταν πιθανό να συμμετάσχει, ανεξάρτητα, σε προσπάθειες E & A που αφορούν:
 - α) έρευνα και ανάπτυξη των ίδιων προϊόντων και/ή τεχνολογιών ή πιθανώς υποκατάστατων νέων προϊόντων και/ή τεχνολογιών που καλύπτονται από τη συμφωνία E&A· ή
 - β) πόλους E&A που επιδιώκουν ουσιαστικά τον ίδιο σκοπό ή στόχο με εκείνους που καλύπτονται από τη συμφωνία E&A·
- 19) ως «ανταγωνιστική προσπάθεια E&A» νοείται η προσπάθεια E&A στην οποία συμμετέχει τρίτος, μεμονωμένα ή σε συνεργασία με άλλα τρίτα μέρη, ή στην οποία τρίτος είναι σε θέση και είναι πιθανό να συμμετάσχει, ανεξάρτητα, και η οποία αφορά:
 - α) έρευνα και ανάπτυξη των ίδιων προϊόντων και/ή τεχνολογιών ή πιθανώς υποκατάστατων νέων προϊόντων και/ή τεχνολογιών που καλύπτονται από τη συμφωνία E&A· ή

β) πόλους E&A που επιδιώκουν ουσιαστικά τον ίδιο σκοπό ή στόχο με εκείνους που καλύπτονται από τη συμφωνία E&A·

Τα εν λόγω τρίτα μέρη πρέπει να είναι ανεξάρτητα από τα μέρη της συμφωνίας E&A.

- 20) ως «μη ανταγωνιστική επιχείρηση» νοείται η επιχείρηση που δεν είναι ούτε ανταγωνιστική επιχείρηση για υφιστάμενο προϊόν ή/και τεχνολογία ούτε επιχείρηση που ανταγωνίζεται στην καινοτομία·
- 21) ως «σχετική αγορά προϊόντος» νοείται η οικεία αγορά για τα προϊόντα που μπορούν να βελτιωθούν, να υποκατασταθούν ή αντικατασταθούν από προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας·
- 22) ως «σχετική αγορά τεχνολογίας» νοείται η οικεία αγορά για τις τεχνολογίες που μπορούν να βελτιωθούν, να υποκατασταθούν ή αντικατασταθούν από τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας·
- 23) ως «ενεργητικές πωλήσεις» νοούνται όλες οι μορφές πώλησης πλην των παθητικών πωλήσεων·
- 24) ως «παθητικές» πωλήσεις, νοούνται οι πωλήσεις που ανταποκρίνονται σε αυτοβούλως εκφρασμένη ζήτηση μεμονωμένων πελατών, συμπεριλαμβανομένης της παράδοσης προϊόντων σε πελάτη ή πελάτες τους εν λόγω πελάτες, χωρίς η πώληση να έχει ξεκινήσει μέσω ενεργού στόχευσης του συγκεκριμένου πελάτη, ή της συγκεκριμένης ομάδας πελατών ή της συγκεκριμένης περιοχής· οι παθητικές πωλήσεις περιλαμβάνουν τις πωλήσεις που προκύπτουν από τη συμμετοχή σε δημόσιους ή ιδιωτικούς διαγωνισμούς.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι όροι «επιχείρηση» και «μέρος» συμπεριλαμβάνουν και τις αντίστοιχες συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

«Συνδεδεμένες επιχειρήσεις»:

- α) οι επιχειρήσεις στις οποίες ένα από τα μέρη της συμφωνίας E&A έχει, άμεσα ή έμμεσα:
 - i) τη δυνατότητα να ασκεί πάνω από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου,
 - ii) την εξουσία να διορίζει πάνω από τα μισά από τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου, του διοικητικού συμβουλίου ή των οργάνων που νομιμοποιούνται να εκπροσωπούν την επιχείρηση· ή
 - iii) έχει το δικαίωμα να διαχειρίζεται τις υποθέσεις της επιχείρησης·
- β) οι επιχειρήσεις οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, διαθέτουν, έναντι ενός συμβαλλομένου μέρους της συμφωνίας E&A, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο α)·
- γ) οι επιχειρήσεις επί των οποίων επιχείρηση κατά το στοιχείο β) διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο α)·
- δ) οι επιχειρήσεις επί των οποίων ένα μέρος της συμφωνίας E&A, από κοινού με μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ), ή επί των οποίων δύο ή περισσότερες από τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις διαθέτουν από κοινού τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο α)·
- ε) οι επιχειρήσεις επί των οποίων τα δικαιώματα ή οι εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο α) κατέχονται από κοινού από:
 - i) συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας E&A ή αντίστοιχες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ)· ή
 - ii) ένα ή περισσότερα μέρη της συμφωνίας E&A ή μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), και ένα ή περισσότερα τρίτα μέρη.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΑΠΑΛΛΑΓΗ

Άρθρο 2

Απαλλαγή

1. Σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης και με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, το άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης κηρύσσεται ανεφάρμοστο στις συμφωνίες E&A.

2. Η απαλλαγή που προβλέπεται στην παράγραφο 1 εφαρμόζεται στο μέτρο που οι συμφωνίες E&A περιλαμβάνουν περιορισμούς του ανταγωνισμού που εμπίπτουν στο πεδίο του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

3. Η απαλλαγή που προβλέπεται στην παράγραφο 1 εφαρμόζεται επίσης σε συμφωνίες E&A που περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με την εκχώρηση ή τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε ένα ή περισσότερα από τα μέρη ή σε οντότητα την οποία τα μέρη συστήνουν για να πραγματοποιήσουν την από κοινού ή την αμοιβόμενη έρευνα και ανάπτυξη ή την από κοινού εκμετάλλευση, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατάξεις:

- α) δεν αποτελούν το πρωταρχικό αντικείμενο τέτοιων συμφωνιών· και
- β) συνδέονται άμεσα με τις εν λόγω συμφωνίες και είναι αναγκαίες για την εφαρμογή τους.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΌΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ

Άρθρο 3

Πρόσβαση στα τελικά αποτελέσματα

1. Η συμφωνία E&A πρέπει να ορίζει ότι όλα τα μέρη έχουν πλήρη πρόσβαση στα τελικά αποτελέσματα της από κοινού ή της αμοιβόμενης έρευνας και ανάπτυξης με σκοπό την περαιτέρω έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και την εκμετάλλευση.

- α) Η πρόσβαση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνει δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και τεχνογνωσία που ενδέχεται να προκύψουν.
- β) Η πρόσβαση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 παρέχεται μόλις καταστούν διαθέσιμα τα αποτελέσματα της έρευνας και ανάπτυξης.

2. Η συμφωνία E&A δύναται να προβλέπει ότι έκαστο μέρος αποζημιώνει το άλλο μέρος για την πρόσβαση που του παρέχει στα αποτελέσματα για τη διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας ή προς τον σκοπό περαιτέρω εκμετάλλευσης, αλλά η αποζημίωση δεν πρέπει να είναι τόσο υψηλή ώστε να εμποδίζεται εκ των πραγμάτων η πρόσβαση στα αποτελέσματα.

3. Τα ερευνητικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα και οι επιχειρήσεις που παρέχουν έρευνα και ανάπτυξη με τη μορφή εμπορικών υπηρεσιών χωρίς να ασχολούνται, κατά κανόνα, με την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων δύναται να συμφωνήσουν ότι θα χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα αποκλειστικά και μόνο για τη διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας.

4. Στην περίπτωση που τα μέρη, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, περιορίζουν τα δικαιώματά τους εκμετάλλευσης, και ειδικότερα όταν ειδικεύονται στην εκμετάλλευση, η πρόσβαση στα αποτελέσματα για λόγους εκμετάλλευσης θα πρέπει να περιορίζεται ανάλογα.

Άρθρο 4

Πρόσβαση σε προϋπάρχουσα τεχνογνωσία

1. Οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης που αποκλείουν την από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της από κοινού ή της αμοιβόμενης έρευνας και ανάπτυξης πρέπει να ορίζουν ότι έκαστο μέρος πρέπει να έχει πρόσβαση σε όλη την προϋπάρχουσα τεχνογνωσία των άλλων μερών, εφόσον αυτή είναι απαραίτητη για τους σκοπούς της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων.

2. Οι συμφωνίες E&A που αποκλείουν την από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της από κοινού ή της αμοιβόμενης έρευνας και ανάπτυξης μπορούν να ορίζουν ότι τα μέρη αλληλοαποζημιώνονται για την παροχή πρόσβασης στην προϋπάρχουσα τεχνογνωσία τους. Η αποζημίωση δεν πρέπει να είναι τόσο υψηλή ώστε να εμποδίζεται εκ των πραγμάτων η πρόσβαση στα αποτελέσματα.

Άρθρο 5

Από κοινού εκμετάλλευση

1. Η από κοινού εκμετάλλευση μπορεί να αφορά μόνο αποτελέσματα τα οποία:

- α) είναι απαραίτητα για την παραγωγή των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας ή για την εφαρμογή των τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας· και
- β) προστατεύονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ή συνιστούν τεχνογνωσία.

2. Τα μέρη που είναι επιφορτισμένα με την παραγωγή των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης μέσω εξειδίκευσης στο πλαίσιο της εκμετάλλευσης πρέπει να υποχρεούνται να εκτελούν παραγγελίες των άλλων μερών για την προμήθεια των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, εκτός εάν:

- α) η συμφωνία E&A προβλέπει επίσης από κοινού διανομή από κοινό κλιμάκιο, οργανισμό ή επιχείρηση ή από τρίτο μέρος μέσω ανάθεσης που πραγματοποιείται από κοινού από τα μέρη· ή
- β) τα μέρη συμφωνούν ότι μόνο το μέρος που παράγει τα προϊόντα της σύμβασης μπορεί να τα διανείμει.

Άρθρο 6

Όρια, μερίδια αγοράς και διάρκεια της απαλλαγής

1. Όταν τα μέρη της συμφωνίας E&A δεν είναι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 εφαρμόζεται, ανεξαρτήτως μεριδίων αγοράς, επί όσο χρόνο διαρκεί η έρευνα και ανάπτυξη.

2. Όταν δύο ή περισσότερα από τα μέρη της συμφωνίας E&A είναι επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται για υφιστάμενο προϊόν και/ή τεχνολογία, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας και ανάπτυξης, εάν, κατά τη σύναψη της συμφωνίας E&A:

- α) το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μερών μιας συμφωνίας E&A που περιλαμβάνει από κοινού έρευνα και ανάπτυξη, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 υποπαράγραφος 1 στοιχείο α) ή γ), δεν υπερβαίνει το 25 % στις σχετικές αγορές προϊόντων και τεχνολογίας· ή
- β) Στην περίπτωση συμφωνιών E&A που περιλαμβάνουν αμειβόμενη έρευνα και ανάπτυξη, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 υποπαράγραφος 1 στοιχείο β) ή δ), το συνολικό μερίδιο της αγοράς του χρηματοδοτούντος μέρους και όλων των μερών με τα οποία το χρηματοδοτούν μέρος έχει συνάψει συμφωνίες E&A για τα ίδια προϊόντα ή τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της ίδιας συμφωνίας δεν υπερβαίνει το 25 % των σχετικών αγορών του προϊόντος και της τεχνολογίας.

3. Όταν δύο ή περισσότερα από τα μέρη της συμφωνίας E&A είναι επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται στην καινοτομία, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας και ανάπτυξης, εάν, κατά τη σύναψη της συμφωνίας E&A, υπάρχουν τρεις ή περισσότερες ανταγωνιστικές προσπάθειες E&A επιπλέον αυτών των μερών της συμφωνίας E&A και συγκρίσιμες προς αυτές.

4. Για τις συμφωνίες E&A στις οποίες τα αποτελέσματα αποτελούν αντικείμενο από κοινού εκμετάλλευσης, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 εξακολουθεί να ισχύει επί επτά έτη από τη στιγμή που τα προϊόντα ή οι τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης διατίθενται για πρώτη φορά στην αγορά εντός της εσωτερικής αγοράς, εάν πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στις παραγράφους 1, 2 ή 3 κατά τη σύναψη της συμφωνίας που εμπίπτει στο άρθρο 1 παράγραφος 1 υποπαράγραφος 1 στοιχείο α) ή β). Προκειμένου μια συμφωνία που εμπίπτει στο άρθρο 1 παράγραφος 1 υποπαράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) να τύχει της εν λόγω συνεχιζόμενης απαλλαγής, οι όροι που προβλέπονται στις παραγράφους 1, 2 ή 3 πρέπει να πληρούνται κατά τη σύναψη της προηγούμενης συμφωνίας σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1 υποπαράγραφος 1 στοιχείο α) ή β).

5. Μετά την παρέλευση της επταετίας που προβλέπεται στην παράγραφο 4, η κατά το άρθρο 2 απαλλαγή εξακολουθεί να ισχύει για όσο χρονικό διάστημα το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μερών της συμφωνίας E&A δεν υπερβαίνει το 25 % των αγορών στις οποίες ανήκουν τα προϊόντα ή οι τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης. Εάν, μετά την παρέλευση της επταετίας, το μερίδιο αγοράς υπερβαίνει το 25 % σε μία από αυτές τις αγορές, η κατά το άρθρο 2 απαλλαγή εξακολουθεί να εφαρμόζεται για διάστημα δύο συναπτών ημερολογιακών ετών μετά το έτος κατά το οποίο σημειώθηκε για πρώτη φορά η υπέρβαση του ορίου του 25 %.

Άρθρο 7

Εφαρμογή των ορίων

1. Για την εφαρμογή των ορίων μεριδίου αγοράς που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 5 ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

- α) το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται με βάση την αξία των πωλήσεων στην αγορά· εάν δεν υπάρχουν στοιχεία για την αξία των πωλήσεων, για τον καθορισμό του μεριδίου αγοράς των μερών μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκτιμήσεις που βασίζονται σε άλλες αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με την αγορά, συμπεριλαμβανομένου του όγκου πωλήσεων στην αγορά, των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη ή των δυνατοτήτων έρευνας και ανάπτυξης·

- β) το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται με βάση τα στοιχεία του προηγούμενου ημερολογιακού έτους· ή, εναλλακτικά, όταν το προηγούμενο ημερολογιακό έτος δεν είναι αντιπροσωπευτικό της θέσης των μερών στη σχετική αγορά ή στις σχετικές αγορές, το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των μεριδίων αγοράς των μερών κατά τα τρία προηγούμενα ημερολογιακά έτη·
- γ) το μερίδιο αγοράς που κατέχουν οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο ε) επιμερίζεται εξίσου σε κάθε επιχείρηση που έχει τα δικαιώματα και τις εξουσίες που απαριθμούνται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α).

2. Για τους σκοπούς της εφαρμογής του ορίου που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3, η αξιολόγηση της συγκρισιμότητας των ανταγωνιστικών προσπαθειών E&A πραγματοποιείται βάσει αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με στοιχεία όπως i) το μέγεθος, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα των προσπαθειών E&A, ii) όσον αφορά τρίτους: οι οικονομικοί και ανθρωπίνι πόροι, η διανοητική ιδιοκτησία, η τεχνογνωσία, άλλα ειδικευμένα περιουσιακά στοιχεία τους ή η πρόσβαση στα ανωτέρω, καθώς και οι προηγούμενες προσπάθειές τους E&A και iii) η ικανότητα των τρίτων να αξιοποιήσουν άμεσα ή έμμεσα τα πιθανά αποτελέσματα των προσπαθειών τους E&A στην εσωτερική αγορά, καθώς και η πιθανότητα να τα πράξουν.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗΣ ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 8

Περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας

Η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες E&A οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες που υπόκεινται στον έλεγχο των μερών έχουν ως αντικείμενο οποιονδήποτε από τους ακόλουθους περιορισμούς:

1. τον περιορισμό της ελευθερίας των μερών να διεξάγουν έρευνα και ανάπτυξη ανεξάρτητα ή σε συνεργασία με τρίτους:
 - α) σε τομέα που δεν συνδέεται με τον τομέα που αφορά η συμφωνία E&A· ή
 - β) στον τομέα τον οποίο αφορά η συμφωνία E&A ή σε συνδεδεμένο τομέα μετά την ολοκλήρωση της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης·
2. τον περιορισμό του όγκου παραγωγής ή πωλήσεων με εξαίρεση:
 - α) τον καθορισμό στόχων για την παραγωγή, οσάκις η από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει την από κοινού παραγωγή των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας·
 - β) τον καθορισμό στόχων ως προς τις πωλήσεις, όταν η από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων:
 - i) περιλαμβάνει την από κοινού διανομή των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης ή την από κοινού παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης των τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, και
 - ii) πραγματοποιείται από κοινό κλιμάκιο, οργανισμό ή επιχείρηση ή ανατίθεται από κοινού σε τρίτον·
 - γ) πρακτικές που συνιστούν ειδικευση σε εκμετάλλευση· και
 - δ) τον περιορισμό της ελευθερίας των μερών να παράγουν, να πωλούν, να αναθέτουν ή να παραχωρούν άδειες εκμετάλλευσης για προϊόντα, τεχνολογίες ή διαδικασίες ανταγωνιστικές με τα προϊόντα ή τις τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης κατά την περίοδο κατά την οποία τα μέρη συμφώνησαν να εκμεταλλεύονται από κοινού τα αποτελέσματα·
3. τον καθορισμό των τιμών κατά την πώληση του προϊόντος που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης ή την παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης των τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης σε τρίτους, με εξαίρεση τον καθορισμό των τιμών που χρεώνονται στους άμεσους πελάτες ή τον καθορισμό των τελών που χρεώνονται στους άμεσους δικαιοδόχους όταν η από κοινού εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων:
 - α) περιλαμβάνει την από κοινού διανομή των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης ή την από κοινού παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης των τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, και
 - β) πραγματοποιείται από κοινό κλιμάκιο, οργανισμό ή επιχείρηση ή ανατίθεται από κοινού σε τρίτον·

4. τον περιορισμό ως προς την περιοχή εκμετάλλευσης στην οποία, ή ως προς τους πελάτες προς τους οποίους ο δικαιούχος δύναται να πραγματοποιεί παθητικές πωλήσεις των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης ή να παραχωρεί άδειες εκμετάλλευσης για τις τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, με εξαίρεση την υποχρέωση να παραχωρείται αποκλειστικά άδεια εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων σε άλλο μέρος·
5. την υποχρέωση να μην πραγματοποιηθούν ή να περιοριστούν οι ενεργητικές πωλήσεις των προϊόντων ή τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας σε περιοχές εκμετάλλευσης ή πελάτες που δεν έχουν ανατεθεί αποκλειστικά σε ένα από τα μέρη στο πλαίσιο ειδίκευσης στην εκμετάλλευση·
6. την υποχρέωση να μην ανταποκριθούν στη ζήτηση από πελάτες στην περιοχή εκμετάλλευσης άλλων μερών της σύμβασης ή από πελάτες που έχουν με άλλο τρόπο ανατεθεί στα μέρη στο πλαίσιο ειδίκευσης στην εκμετάλλευση, οι οποίοι θα εμπορευθούν τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης σε άλλες περιοχές εκμετάλλευσης εντός της εσωτερικής αγοράς·
7. την υποχρέωση να καταστήσουν δυσχερή σε χρήστες ή μεταπωλητές την απόκτηση των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης από άλλους μεταπωλητές εντός της εσωτερικής αγοράς.

Άρθρο 9

Εξαιρούμενοι περιορισμοί

1. Η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 δεν εφαρμόζεται όσον αφορά τις ακόλουθες υποχρεώσεις που περιέχονται σε συμφωνίες E&A:

α) την υποχρέωση να μην αμφισβητείται:

i) μετά την ολοκλήρωση της έρευνας και της ανάπτυξης, το κύρος των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας τα οποία:

- 1) τα μέρη κατέχουν στην εσωτερική αγορά, και
- 2) σχετίζονται με την έρευνα και την ανάπτυξη· ή

ii) μετά τη λήξη της συμφωνίας E&A, το κύρος των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας τα οποία:

- 1) τα μέρη κατέχουν στην εσωτερική αγορά, και
- 2) προστατεύουν τα αποτελέσματα της έρευνας και της ανάπτυξης.

Δεν θίγεται η δυνατότητα να προβλέπεται η καταγγελία της συμφωνίας E&A σε περίπτωση που ένα από τα μέρη αμφισβητήσει το κύρος των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που αναφέρονται στα σημεία i) και ii)·

β) την υποχρέωση μη παραχώρησης σε τρίτους αδειών για την παραγωγή των προϊόντων ή για την εφαρμογή των τεχνολογιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, παρά μόνον εφόσον η συμφωνία προβλέπει την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης από ένα τουλάχιστον από τα συμμετέχοντα μέρη και η εν λόγω εκμετάλλευση πραγματοποιείται στην εσωτερική αγορά έναντι τρίτων.

2. Εάν η συμφωνία E&A περιλαμβάνει οποιονδήποτε από τους εξαιρούμενους περιορισμούς που απαριθμούνται στο παρόν άρθρο, η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 εξακολουθεί να ισχύει εάν οι εξαιρούμενοι περιορισμοί μπορούν να διαχωριστούν από το υπόλοιπο μέρος της συμφωνίας E&A και εφόσον πληρούνται οι υπόλοιποι όροι του παρόντος κανονισμού.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ

Άρθρο 10

Ανάκληση σε μεμονωμένες περιπτώσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

1. Η Επιτροπή δύναται να ανακαλέσει το ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού, δυνάμει του άρθρου 29 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, κάθε φορά που διαπιστώνει ότι μια συμφωνία E&A στην οποία εφαρμόζεται η απαλλαγή που προβλέπει ο παρών κανονισμός παράγει, παρά ταύτα, αποτελέσματα ασυμβίβαστα με το άρθρο 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

2. Το ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού θα μπορούσε ιδίως να ανακληθεί, σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, όταν:
- η ύπαρξη της συμφωνίας E&A περιορίζει σημαντικά τη δυνατότητα τρίτων να διεξαγάγουν έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα ή στους τομείς που σχετίζονται με τα προϊόντα ή τις τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης·
 - η ύπαρξη της συμφωνίας E&A περιορίζει σημαντικά την πρόσβαση τρίτων στην αγορά για τα προϊόντα ή τις τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης·
 - τα μέρη δεν εκμεταλλεύονται τα αποτελέσματα της από κοινού ή της αμειβόμενης έρευνας και ανάπτυξης έναντι τρίτων χωρίς αντικειμενικό λόγο·
 - τα προϊόντα ή οι τεχνολογίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης δεν αντιμετωπίζουν, στο σύνολο ή σε σημαντικό τμήμα της εσωτερικής αγοράς, αποτελεσματικό ανταγωνισμό από όμοια προϊόντα, τεχνολογίες ή διαδικασίες που οι χρήστες θεωρούν ισοδύναμα βάσει των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται.

Άρθρο 11

Ανάκληση σε μεμονωμένες περιπτώσεις από αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους

- Η αρχή ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους δύναται να ανακαλέσει το ευεργέτημα της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, ως προς το σύνολο της επικράτειας του οικείου κράτους μέλους ή τμήμα αυτής, κάθε φορά που διαπιστώνει ότι μια συμφωνία E&A στην οποία εφαρμόζεται η απαλλαγή που προβλέπει ο παρών κανονισμός παράγει, παρά ταύτα, αποτελέσματα ασυμβίβαστα με το άρθρο 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης στην επικράτεια του εν λόγω κράτους μέλους, ή σε τμήμα αυτής, που συγκεντρώνει όλα τα χαρακτηριστικά μιας αυτοτελούς γεωγραφικής αγοράς.
- Το ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού θα μπορούσε να ανακληθεί από αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, ιδίως όταν συντρέχει οποιαδήποτε από τις περιστάσεις που ορίζονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως δ) του παρόντος κανονισμού.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 12

Μεταβατικές περίοδοι

- Με την επιφύλαξη της ειδικής μεταβατικής διάταξης για συμφωνίες E&A μεταξύ επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται στην καινοτομία κατά την παράγραφο 2, η απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται κατά το χρονικό διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 2023 έως 31 Δεκεμβρίου 2024 σε σχέση με συμφωνίες οι οποίες ισχύουν ήδη την 31η Δεκεμβρίου 2022 και οι οποίες δεν πληρούν μεν τις προϋποθέσεις απαλλαγής βάσει του παρόντος κανονισμού, αλλά πληρούν τις προϋποθέσεις απαλλαγής βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1217/2010.
- Όσον αφορά τις συμφωνίες E&A μεταξύ επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται στην καινοτομία, το άρθρο 1 παράγραφος 1 υποπαράγραφος 18 και το άρθρο 6 παράγραφος 3 εφαρμόζονται μόνο σε συμφωνίες που αρχίζουν να ισχύουν μετά την 31η Δεκεμβρίου 2022.

Άρθρο 13

Περίοδος ισχύος

- Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2023.
- Η ισχύς του λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2034.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

Για την Επιτροπή
Η Πρόεδρος
Ursula VON DER LEYEN
